

Дизартрія: Від Етіології до Клінічної Картини

Дизартрія є комплексним розладом звуковимови, що виникає внаслідок органічного ураження центральної нервової системи. Цей документ розглядає історію вивчення дизартрії, етіологію, патогенез, клініко-психологічну характеристику, а також сучасні підходи до визначення та лікування цього розладу.

Історія Вивчення Дизартрії

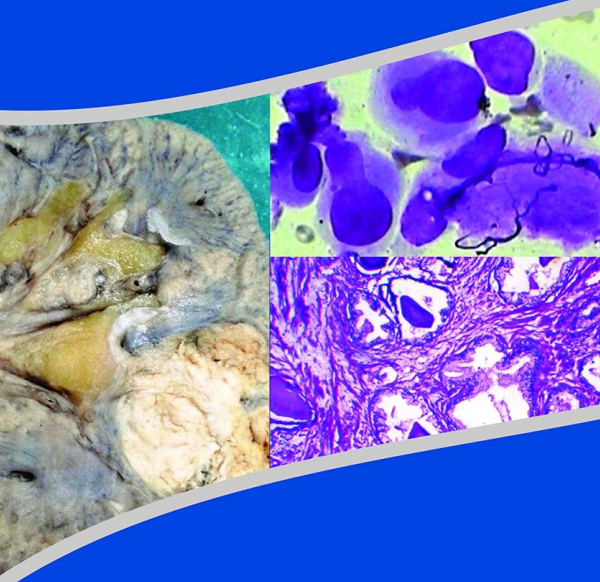
Термін "дизартрія" походить з латини, що означає розлад розбірливого мовлення. Це порушення вимови, спричинене недостатньою іннервацією мовленнєвого апарату. Вперше клінічна картина дизартрії була описана понад сто років тому.

А. Куссмауль у 1888 році виділив легку дизартрію з групи звуковимовних розладів, визначивши її як органічну недорікуватість, що є формою центрального мовленнєвого розладу. Він дослідив чинники, що спричиняють дизартричні розлади мовлення, які проявляються незрозумілою вимовою.

thology

MCQs

Answered with comprehensive text

Prof. Ranjan Agr

Визначення Дизартрії

Існують різні визначення дизартрії. За Л. С. Волковою та В. І. Селіверстовим, дизартрія – це розлад вимови, що впливає на просодику звукового потоку, фонетичне забарвлення звуків або неправильну реалізацію фонемних ознак мовлення.

Інше визначення від К. Беккера та М. Шофаха вказує на дизартрію як розлад координації процесу мовлення, що є симптомом ушкодження моторного аналізатора й еферентної системи. Сучасне визначення наголошує на симптоматиці та механізмі порушення.

Етіологія Дизартрії

Дизартрія є симптомом складного мозкового ураження бульбарного, псевдобульбарного і мозочкового характеру. Етіологія дизартрії та як симптому ДЦП недостатньо вивчена, але відомо, що основна причина – це вроджені розлади головного мозку.

Пренатальний період, натальний період та постнатальний період є ключовими етапами, на яких можуть виникати ураження головного мозку, що призводять до дизартрії.

Патогенез Дизартрії

Раніше основну роль у виникненні дизартрії відводили пологовій травмі, але сучасні дослідження змінили цю точку зору. Внутрішньоутробні ураження, що виникають через гострі і хронічні захворювання матері, токсикози вагітності та інтоксикації, вважаються основною причиною.

Також велику увагу приділяють відсутності дихання під час народження, розладам мозкового кровообігу, внутрішньочерепним крововиливам.

Клініко-Психологічна Характеристика Дітей з Дизартрією

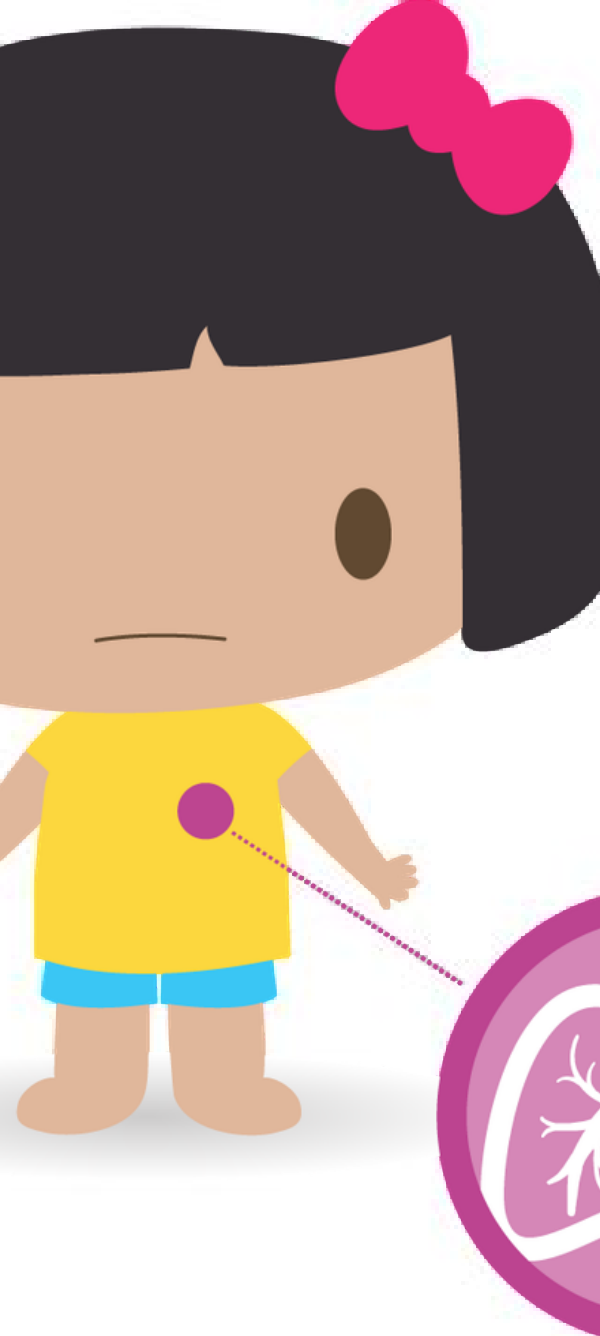
Діти з дизартрією представляють неоднорідну групу, і між тяжкістю вади та вираженістю психопатологічних відхилень немає взаємозв'язку. Дизартрія може спостерігатися в дітей зі збереженим інтелектом, а також у дітей з олигофренією.

Дітей з дизартрією можна умовно розділити на кілька груп залежно від їх загального психофізичного розвитку, включаючи дітей з нормальним розвитком, церебральним паралічем, олигофренією, гідроцефалією, затримкою психічного розвитку, та з мінімальною мозковою дисфункцією.

Симптоматика Дизартрії

Провідними симптомами дизартрії є порушення тону артикуляційної мускулатури, які можуть проявлятися як спастичність, гіпотонія або дистонія. Ці порушення впливають на вимову звуків, просодіку, мовленнєве дихання, голос, а також на рухливість артикуляційних м'язів.

Специфічні порушення звуковимови включають труднощі автоматизації звуків, переважання міжзубної та бічної вимови свистячих і шиплячих, оглушення дзвінких приголосних, пом'якшення твердих приголосних, та збільшення загальної стертості вимови при збільшенні мовленнєвого навантаження.

Порушення Мовленнєвого Дихання

Діти з дизартрією часто мають недостатню глибину і порушений ритм дихання. Відзначається розлад координації вдиху і видиху, що впливає на розбірливість мовлення. Дихальні розлади особливо виражені при гіперкінетичній формі дизартрії.

Порушення голосу зумовлені змінами м'язового тону і обмеженням рухливості м'язів гортані, м'якого піднебіння, голосових зв'язок, язика і губ. Різні форми дизартрії мають специфічний характер порушень голосу.

Порушення Просодики

Мелодико-інтонаційні розлади впливають на розбірливість і емоційну виразність мови. Діти з дизартрією часто не можуть довільно змінювати висоту тону, що робить голос монотонним. Також відзначаються порушення темпу і ритму мовлення.

Недостатність кінестетичних відчуттів у артикуляційному апараті є однією з причин обмеженості артикуляційних рухів, що ускладнює мовлення.

Вегетативні Розлади та Порушення Акту Прийому Їжі

Гіперсалівація є одним з найбільш розповсюджених вегетативних розладів при дизартрії. Вона пов'язана з обмеженням рухів м'язів язика, порушенням ковтання, парезом губних м'язів і часто обтяжується слабкістю кінестетичних відчуттів.

Порушення акту прийому їжі включають ускладнене жування твердої їжі, заковтування при ковтанні, труднощі з питтям з чашки та порушену координацію між диханням і ковтанням.

Наявність Синкінезій

Синкінезії – це мимовільні супутні рухи, що виникають під час довільних артикуляційних рухів. Оральні синкінезії, наприклад, відкривання рота при будь-якому довільному русі, є однією з характеристик дизартрії.

Підвищення глоткового (блювотного) рефлексу та розлади координації рухів (атаксія), які набувають вигляду дисметричних, асинергічних порушень і скандуваного мовлення, також є симптомами дизартрії.

Насильницькі Рухи в Артикуляційній Мускулатурі

Гіперкінези – мимовільні, неритмічні, насильницькі рухи м'язів язика, обличчя, що відзначаються при гіперкінетичній дизартрії. Тремор, або тремтіння кінчика язика, найбільш виражений при цілеспрямованих рухах, є характерним для атактичної дизартрії.

Ці насильницькі рухи істотно впливають на мовлення, зокрема на артикуляцію, і можуть ускладнювати процес лікування та корекції мовленнєвих розладів.